

Natalia Puriaieva

Institute of the Ukrainian Language of National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv

THE FIRST PRAYER BOOK IN UKRAINIAN
("PRAYER BOOK FOR RUSS PEOPLE" BY IVAN PULUJ 1871)

In 1871 in Vienna Ivan Puluj published "Prayer book for Russ people" with translations of Christian prayers into Ukrainian. This was the first attempt to introduce the Ukrainian language into the practice of prayer of the Ukrainians — a sphere where previously only liturgical church Slavonic language was used. Publishing of a prayer book was one of the points of educational activity program of Puluj who was a member of Galician movement "narodovtsi". "Prayer book" was sharply criticized by the leaders of the Greek Catholic Church, the representatives of which held Russofil views. Church censorship forbade publishing, because of the used phonetic spelling-kulishivka and vernacular language, while traditionally in religious publications etymologic spelling and "Yazychiye" were usually used. Though, the edition was published. Puluj was working on the prayer book during the period of acquaintance and active cooperation with P. Kulish. Wherefore, the language of prayer texts translation by I. Puluj based on Galician literary usage proves also the desire of the translator to embody authoritative to him concept of P. Kulish, in particular concerning the means of creation of the great archaic style (due to the use of Old Ukrainian bookish elements — first of all, morphological, lexical) appropriate for prayer texts, as well as the ways of approach of synthetic character of literary language through combination in it of different dialect systems of Ukrainian language.

Keywords: *The first Prayer Book in Ukrainian, I. Puluj.*

Мовна мозаїка

ОКЕАНІЧНИЙ ЧИ ОКЕАНСЬКИЙ ФЛОТ?

Неорганічні в українському вжитку словосполучення *океанічний флот, океанічна течія, океанічний клімат, океанічні острови* і под., напр.: *Уперше за 19 років Україна змогла отримати прибуток від діяльності державного океанічного флоту* (Україна молода, 02 — 03.09.2016); *Частини плато можуть виступати над поверхнею океану, утворюючи океанічні острови і атоли* (Вікіпедія); *...весна в океанічних кліматах холодніша, ніж осінь* (Рівненський обл. центр з гідрометеорології). Тлумачні словники української мови подають прикметник *океанічний* як рівнозначний прикметникові *океанський* — 'той, який стосується океану' (Словник української мови. — К. : Наук. думка, 1974. — Т. V. — С. 662; Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. — К. ; Ірпін' : ВТФ "Перун", 2005. — С. 836). Проте зразкові творення відносних прикметників української мови відповідає лише *океанський*, бо в ньому до твірного іменника *океан* приєднано суфікс **-ськ-**. У складі прикметника *океанічний* є латинський елемент **-іч-**, що доречний насамперед у прикметниках, співвідносних з іменниками на **-іка**, пор.: *графіка — графічний, ритміка — ритмічний, синоніміка — синонімічний*. У прикметника *океанічний* немає спільнокореневого іменника на **-іка**, тому словотвірно він не вмотивований. У багатьох виданнях, серед яких і довідкові, прикметник *океанічний* уже замінено на *океанський*, пор.: *Океанський риболовецький флот України вперше за 19 років перерахував дивіденди до держбюджету країни* (Кореспондент, 01.09.2016); *Шільні донні води з шельфів Антарктиди опускаються по материковому схилу і материковому підніжжю до океанських котловин; Холодні океанські течії також відзначаються відповідними збуреннями в конфігурації ізотерм...; Течії впливають на розподіл інших географічних характеристик солоності, вмісту кисню, біологічних речовин, оптичних та акустичних властивостей океанських вод* (Вікіпедія).

Отже, правильно вживати *океанський флот, океанська течія, океанський клімат, океанські острови, океанські води*.

Катерина Городенська